

Sygn. akt I ACa 215/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Beata Kozłowska

Sędzia SA Przemysław Kurzawa

Sędzia SA Bogdan Świerczakowski (spr.)

Protokolant st. sekr. sąd. Joanna Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 listopada 2013 r.

sygn. akt XXVI GC 55/13

1. ***oddala apelację;***

2. ***zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.***

Sygn. akt I ACa 215/14

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. w W. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie od (...) sp. z o.o. w W. kwotę 124.249,29 zł wraz z odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w dniu 16 listopada 2012r., pozwany zaś wniósł od niego sprzeciw.

Wyrokiem z 13 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu.

Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia jest następująca.

W dniu 12 września 2003 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. zawarła z I. T. prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą „P.H.U. (...)” umowę faktoringu, na mocy której nabyła od I. T. szereg wierzytelności, z czego w niniejszym postępowaniu dochodzi części należności na łączną kwotę 124.249,29 zł wraz z odsetkami ustawowymi.

Umowa faktoringu obejmowała następujące faktury VAT:

1. (...) z dnia 16 stycznia 2012r. na kwotę 11.571,84 zł
2. (...) z dnia 16 stycznia 2012r. na kwotę 7.847,40 zł,
3. (...) z dnia 17 stycznia 2012r. na kwotę 19.045,32 zł,
4. (...) z dnia 17 stycznia 2012r. na kwotę 18.819,00 zł,
5. (...) z dnia 17 stycznia 2012r. na kwotę 17.800,56 zł,
6. (...) z dnia 20 stycznia 2012r. na kwotę 315,86 zł,
7. (...) z dnia 24 stycznia 2012r. na kwotę 19.045,32 zł,
8. (...) z dnia 24 stycznia 2012r. na kwotę 9.092,16 zł,
9. (...) z dnia 1 lutego 2012r. na kwotę 939,72 zł
10. (...) z dnia 10 lutego 2012r. na kwotę 8.265,60 zł,
11. (...) z dnia 15 lutego 2012r. na kwotę 10.910,59 zł – skorygowana do prawidłowej kwoty 10.008,88 zł na rozprawie w dniu 21.06.2013r.,
12. (...) z dnia 16 stycznia 2012r. na kwotę 231,49 zł,
13. (...) z dnia 20 stycznia 2012r. na kwotę 684,86 zł,
14. (...) z dnia 23 lutego 2012r. na kwotę 7.391,81 zł – skorygowana do prawidłowej kwoty 331,59 zł na rozprawie w dniu 21.06.2013r.,
15. (...)/12z dnia 23 lutego 2012r. na kwotę 249,69 zł.

(kopia umowy faktoringu z dnia 12 września 2003r. k-10-12v, kopie faktur VAT k-17-24, k-89-151)

Dnia 8 października 2003 r. I. T. poinformowała (...) sp. z o.o. o cesji zawartej z (...) sp. z o.o. a 20 kwietnia 2004 r. (...) sp. z o. o. wyraziła zgodę na przelew wierzytelności na rzecz (...) sp. z o.o.

(kopia zawiadomienia o cesji wierzytelności z dnia 8 października 2003 r. k-14-15, kopia zgody na przelew wierzytelności z dnia 20 kwietnia 2004 r. k-16, k-46)

Dnia 30 lipca 2008 r. (...) sp. z o.o. zmieniła nazwę na (...) sp. z o.o.

(kopia odpisu pełnego z KRS (...) sp. z o.o. w W. k-6-9).

Dnia 10 kwietnia 2012 r. pozwana spółka zapłaciła (...) sp. z o.o. kwotę 80.218,15 zł, uiszczając ją na poczet należności ujętych w awizie nr (...) obejmującym m.in. faktury VAT:

- (...) na kwotę 315,86 zł,

(...)/(...)/(...) na kwotę 684,86 zł,

(...)/(...)/(...) na kwotę 939,72 zł,

(...)/ (...) na kwotę 7.847,40 zł,

- (...) na kwotę 19.045,32 zł,

oraz rozliczyła faktury FAT:

- (...) na kwotę 17.800,56 zł

- (...) na kwotę 9.092,16 zł,

- (...) na kwotę 11.571,84 zł,

- (...) na kwotę 18.819,00 zł,

- (...) na kwotę 19.837,44 zł.

które zostały skorygowane z fakturami VAT:

- (...) na kwotę -17.800,56,

(...) na kwotę -18819,00 zł,

(...) na kwotę -19.837,44 zł,

(...) na kwotę -11571,84 zł,

(...) na kwotę -9092,16 zł.

Korekt dokonała I. T. z uwagi na brak dostaw towarów objętych fakturami korygowanymi (k. 89 – 115 kopie faktur).

Dnia 10 maja 2012 r. pozwana zapłaciła (...) sp. z o.o. siedzibą w W. kwotę 189.874,70 zł, obejmujący m.in. faktury VAT:

- (...) na kwotę 8.265,60 zł,

- (...) na kwotę 7.391,81 zł,

- (...) na kwotę 10.910,59 zł,

- (...) na kwotę 249,69 zł,

Powyższe faktury VAT oraz faktury korygujące zostały wystawione przez I. T. (kopie awiza nr (...) z dnia 10 maja 2012r. oraz awiza nr (...) z dnia 10 kwietnia 2012r. wraz z potwierdzeniami przelewu k-42-45, potwierdzenia przelewu z dnia 24 czerwca 2013r. dot. awiza nr (...) i nr (...) k-151-152, kopie faktur VAT k-89-151).

Na podstawie powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy ocenił, że powództwo nie zasługuje na uwzględnienie. Powódka, jako faktor, wywodziła swoje roszczenie z nabycia wierzytelności jakie przysługiwały I. T. od pozwanej. Przedstawiła jedynie część z faktur, która pozostała do rozliczenia po zakończeniu współpracy I. T. i (...). Żądanie pozwu nie obejmuje nawet wszystkich faktur z (...) i (...). Powód rozdrobnił roszczenia i w kolejnym pozwie dochodzi innych należności (sygn. akt XXVI GC 923/12). Okoliczności te utrudniają proste zestawienie faktur i rozliczeń stron i wymaga szeregu uwag natury ogólnej w niniejszej sprawie związanej z ustalonym stanem faktycznym dotyczącym współpracy stron.

I. T. łączyła z pozwaną (...) sp. o. o. umowa sprzedaży towarów (art. 535 k.c.), na podstawie której wystawiła pozwanej m.in. faktury VAT o nr: (...) z 16 stycznia 2012r. na kwotę 11.571,84 zł, (...) z 16 stycznia 2012r. na kwotę 7.847,40 zł, (...) z 17 stycznia 2012r. na kwotę 19.045,32 zł, (...) z 17 stycznia 2012r. na kwotę 18.819,00 zł, (...) z 17 stycznia 2012r. na kwotę 17.800,56 zł, (...) z 20 stycznia 2012r. na kwotę 315,86 zł, (...) z 24 stycznia 2012r. na kwotę 19.045,32 zł, (...) z 24 stycznia 2012r. na kwotę 9.092,16 zł, (...) z 1 lutego 2012r. na kwotę 939,72 zł, (...) z 10 lutego 2012r. na kwotę 8.265,60 zł, (...) z 15 lutego 2012r. na kwotę 10.910,59 zł, (...) z 16 stycznia 2012r. na kwotę 231,49 zł, (...) z 20 stycznia 2012r. na kwotę 684,86 zł, (...) z 23 lutego 2012r. na kwotę 7.391,81 zł, (...) z 23 lutego 2012r. na kwotę 249,69 zł.

Współpraca I. T. z (...) trwała ponad 10 lat na podstawie umowy handlowej przedłużanej w każdym roku. Już od 2003r. rozliczenia odbywały się z udziałem powódki, jako faktora i w toku tej współpracy nie były kwestionowane sposoby rozliczenia się w formie awiz obejmujących grupę faktur i dostosowanego do salda przelewu. Powódka nie sprostала ciężarowi udowodnienia istnienia dochodzonego roszczenia - art. 6 k.c. Z przepisu tego wynika dla sądu nakaz rozstrzygnięcia merytorycznego, nawet wtedy, gdy postępowanie dowodowe nie przyniosło efektu; sąd powinien rozstrzygnąć na niekorzyść osoby, która opierała swe twierdzenia na faktach nieudowodnionych (P. Machnikowski (w:) Kodeks cywilny..., red. E. Gniewek, t. I, s. 34; podobnie K. Piasecki (w:) Kodeks postępowania cywilnego..., red. K. Piasecki, s. 770).

Powódka przedstawiła jedynie umowę factoringu i zestawienie faktur, bez dokumentów źródłowych. Nie udowodniła, że należy się jej jeszcze zapłata za sporne faktur VAT, które w świetle przedstawionych przez pozwaną dowodów uznane zostały za zapłacone. Ze złożonych przez pozwaną dokumentów w postaci awiz o nr (...) i nr (...) oraz kopii faktur VAT złożonych przez powódkę i pozwaną wynika, iż część faktur VAT wystawionych przez I. T. została zapłacona, a część została skorygowana przez I. T. odpowiednimi fakturami korygującymi, natomiast jedna faktura VAT nie została w ogóle zaksięgowana przez pozwaną.

Faktura nr (...) - z dnia 24 stycznia 2012r. na kwotę 19.045,32 zł nie została zaksięgowana przez pozwaną, a także nie została w ogóle ujęta na awizach płatności nr (...) i nr (...). Brak jest również dowodu doręczenia przedmiotowej faktury VAT pozwanej spółce, pozwana konsekwentnie twierdziła, iż towaru objętego fakturą nie otrzymała, a powódka nie odniosła się w żaden sposób do tego twierdzenia, wobec czego powództwo w tym zakresie podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

W ocenie Sądu Okręgowego problem dotyczący wzajemnych rozliczeń dokonanych między stronami postępowania powstał z uwagi na brak prawidłowego, precyzyjnego, oznaczenia wystawianych i księgowanych faktur VAT oraz z uwagi na brak przepływu informacji między stronami umowy factoringu. Powódka nie zweryfikowała awiz i wystąpiła o zapłatę należności, które zostały w tych samych awizach skorygowane już przez I. T..

Pozwana dokonała dwóch płatności, które zaspokoily część roszczeń dochodzonych w tej sprawie: kwoty 80.218,15 zł obejmującej m.in. faktury VAT o nr: (...) na kwotę 315,86 zł, (...) na kwotę 684,86 zł, (...) na kwotę 939,72 zł, (...) na kwotę 7.847,40 zł, (...) na kwotę 19.045,32 zł i kwoty 189.874,70 zł, obejmującej m.in. faktury VAT o nr : (...) na kwotę 8.265,60 zł, (...) na kwotę 7.391,81 zł, (...) na kwotę 10.910,59 zł, (...) na kwotę 249,69 zł.

Natomiast faktury VAT o nr : (...) na kwotę 17.800,56 zł, (...) na kwotę 9.092,16 zł, (...) na kwotę 11.571,84 zł, (...) na kwotę 18.819,00 zł, (...) na kwotę 19.837,44 zł, zostały skorygowane z fakturami VAT o nr: (...) na kwotę -17.800,56, (...) na kwotę -18819,00 zł, (...) na kwotę -19.837,44 zł, (...) na kwotę -11571,84 zł, (...) na kwotę -9092,16 zł, jeszcze przez I. T..

A zatem część faktur VAT została przez pozwaną zapłacona zgodnie ze złożonymi awizami płatności o nr (...) i nr (...), a część została przez I. T. skorygowana do „0”, kolejne natomiast skompensowane z należnościami pozwanej. Tylko jedna faktura korygująca umieszczona w awizie pod poz. (...) (...) wystawiona była do faktury F (...) opiewającej na kwotę 5.707,20zł, która to kwota nie była ujęta w żadnym z przedstawionych awiz (k. 151), zaś pozostałe faktury korygujące dotyczą faktur z przedstawionych awiz. Zatem powództwo było niezasadne w całości.

Bezprzedmiotowe było kwestionowanie w niniejszym sporze zasadności wystawienia not księgowych i ujęcie ich w awizach nr (...) – w kwocie 18.563,56 zł oraz 292,20 zł i nr (...) – 86.375,21 zł bowiem suma pozostałych do zapłaty faktur (po odjęciu faktur objętych pozwem i faktur skorygowanych przez I. T.) jest i tak wyższa w każdym z awiz od kwoty ujętych tam not, stąd różnica na korzyść pozwanej. Awiza obejmują bowiem szereg faktur i faktur korygujących wystawionych przez powódkę i nieobjętych żądaniem pozwu a także noty księgowe. Orzeczenie o kosztach zapadło na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Powódka wniosła apelację skarżąc wyrok w części oddalającej powództwo o zasądzenie kwoty 55.650,85 zł i zarzuciła:

I naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na wynik sprawy tj.:

1) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanej wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegający na zupełnym pominięciu przy ocenie czynności związanych z zapłatą należności pomiędzy zbywcą a pozwaną kwoty 55.650,85 zł, faktu zawiadomienia pozwanej o przelewie wierzytelności,

2) art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewskazanie przyczyny, dlaczego złożonym przez powódkę dowodom Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, a dał wiarę zeznaniom strony pozwanej oraz polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowodów, na których Sąd się oparł, rozstrzygając, że pozwana zwolniła się ze zobowiązania w wyniku potrącenia swoich wierzytelności z wierzytelnościami z faktury nr (...) na łączną kwotę 55.650,85 zł, pomimo informacji o cesji wierzytelności na powódkę i zapłacie za w/w faktury na konto bankowe powódki;

II naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 512 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. poprzez uznanie, że zwolnienie się pozwanej ze zobowiązania w wyniku potrącenia swoich wierzytelności z wierzytelnościami cedenta z faktury nr (...) na łączną kwotę 55.650,85 zł ma skutek względem nabywcy, pomimo posiadania przez dłużnika wiedzy o cesji wierzytelności w związku z otrzymaniem zawiadomienia o cesji wierzytelności z dnia 08.10.2003 r. oraz otrzymaniem faktur nr (...) zawierających pieczętkę z informacją o cesji wierzytelności na rzecz powódki.

Apelacja zawiera wniosek o zmianę wyroku w części i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 55.650,85 zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna.

Zarzut pierwszy (naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.), dotyczący pominięcia zawiadomienia pozwanego o przelewie wierzytelności, jest całkowicie chybiony. Pośród ustaleń Sądu znalazło się bowiem następujące zdanie: „Dnia 8 października 2003 r. I. T. poinformowała (...) sp. z o.o. o cesji zawartej z (...) sp. z o.o. a 20 kwietnia 2004 r. (...) sp. z o.o. wyraziła zgodę na przelew wierzytelności na rzecz (...) sp. z o.o.” (str. 3 uzasadnienia).

Drugi zarzut naruszenia prawa procesowego także jest zupełnie pozbawiony podstaw, ponieważ wbrew jego treści Sąd nie ustalił, że pozwana zwolniła się ze zobowiązania w wyniku potrącenia swoich wierzytelności (pozwana zresztą nie powoływała się na potrącenie lecz na zapłatę w drodze przelewu). Sąd Okręgowy ustalił, że wymienione w tym

zarzucie faktury zostały zapłacone i jest to ustalenie prawidłowe, ponieważ znajduje potwierdzenie w dokumentach załączonych do sprzeciwu.

Dokument przelewu kwoty 189.874,70 zł, z adnotacją (...) S.A. o jego zrealizowaniu w dniu 10 maja 2012 r., w rubryce „Szczegóły płatności” odsyła do „awiza: (...) (k.42). Awizo to, pośród 38 faktur zawiera następujące faktury objęte pozwem (a obecnie apelacją): (...) na kwotę 8.265,60 zł, (...) na kwotę 7.391,81 zł, (...) na kwotę 10.910,59 zł i (...) na kwotę 249,69 zł (k.43), co łącznie stanowi kwotę 26.817,69 zł.

Dokument przelewu kwoty 80.218,15 zł, z adnotacją (...) S.A. o jego zrealizowaniu w dniu 10 kwietnia 2012 r., w rubryce „Szczegóły płatności” odsyła do „awiza: (...) (k.44). Awizo to, pośród 27 faktur zawiera następujące faktury objęte pozwem (a obecnie apelacją): (...) na kwotę 315,86 zł, (...) na kwotę 684,86 zł, (...) na kwotę 939,72 zł, (...) na kwotę 7.847,40 zł i (...) na kwotę 19.045,32 zł, co łącznie stanowi kwotę 28.833,16 zł.

Wynik dodawania obu wyliczonych kwot wynosi 55.650,85 zł, czyli kwotę dochodzoną na obecnym etapie postępowania – jak wynika z powyższego, zapłaconą powódce przez stronę pozwaną przelewami bankowymi. Nie ma żadnych podstaw by kwestionować autentyczność bądź wiarygodność danych stwierdzonych w powołanych dokumentach.

Zarzut ostatni, dotyczący naruszenia prawa materialnego, podobnie jak pierwszy, zasadza się na mijającym się z motywami rozstrzygnięcia założeniu, że powództwo zostało uwzględnione na skutek ustalenia, iż do zapłaty doszło w drodze złożenia przez pozwaną oświadczenia o potrąceniu. Sąd nie mógł naruszyć art. 512 § 2 k.c., ponieważ go nie stosował ani też nie było żadnych podstaw w okolicznościach sprawy, by do tego przepisu sięgać.

Z przedstawionych względów, przyjmując za swoje ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego ze wskazanym uzupełnieniem, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. Orzeczenie o kosztach uwzględnia wynik sprawy (art. 98 w zw. z art. 99 k.p.c.) i obejmuje wynagrodzenie w stawce minimalnej radcy prawnego reprezentującego stronę pozwaną.

Zarzut pierwszy